

Een nieuwe lipvis:

REEFSECRETS

20

Cirrhilabrus marinda

Door: Germain Leys

Het genus *Cirrhilabrus* is wijd verspreid op de koraalriffen in de regio van de tropische Indo-West Pacific. Deze vissen zijn algemeen gekend bij duikers en aquariumliefhebbers vanwege hun overvloedige en opmerkelijk mannelijke kleurpatronen, die worden geïntensiveerd tijdens de hofmakerij en het paaien.

REEFSECRETS

21

Het kuitschieten vindt in het algemeen dagelijks, meestal ongeveer rond één tot twee uur voor zonsondergang, plaats. De kleurrijke, volwassen mannetjes zijn duidelijk herkenbaar tussen de veel kleinere en relatief saai gekleurde vrouwtjes.

Het paringsritueel van *Cirrhilabrus*, waarbij relatief weinig mannetjes strijden om de aandacht van een groot aantal vrouwtjes, is sterk bevorderlijk voor de ontwikkeling van verbeterde mannelijke secundaire seksuele kenmerken, in het bijzonder de heldere kleuren en de bovenmatige rugvinnen, die volledig opgetrokken zijn tijdens de balts. Hetzelfde gedrag kan men waarnemen bij het nauw verwante genus *Paracheilinus*, dat ook bekend staat om de spectaculaire mannelijke kleuren en buitensporige rugvinnen.

Taxonomisch was het genus *Cirrhilabrus* weinig gekend, met slechts zes beschreven soorten voor de "scuba revolutie". Sinds 1960 is het aantal beschreven soorten gestegen. Het genus is nu het tweede grootste in de familie (na *Halichoeres*), met momenteel 51 erkende soorten. John E. Randall heeft een belangrijke rol gespeeld in het bevorderen van onze kennis van deze groep. Hij heeft 30 soorten beschreven, meestal in combinatie met diverse coauteurs.

Verspreiding en habitat.

Deze nieuwe soort is momenteel gekend uit het oosten van Indonesië bij Halmahera (Morotai Island) en West-Papoea (Ayau Atoll) en ook van Vanuatu. Er is ook fotografisch bewijs van zijn aanwezigheid bij Manus, Papoea-Nieuw-Guinea door Kuitert (2010, blz. 131 E), maar volgens de fotograaf H. Tanaka is de vis daadwerkelijk afkomstig van Vanuatu.

Distributie kaart die plaats verslagen voor *Cirrhilabrus Marinda* (sterren) en *C. condei* (driehoeken). De typeplaats bij Ayau atol wordt aangegeven met een pijl.

Cirrhilabrus marinda, vers gevangen en verdoofd. Holotype, MZB 22718. 45,9 mm. SL. Ayan Atoll, West Papua, Indonesië op 18/02/2015 (G. R. Allen)

Cirrhilabrus marinda, geconserveerd holotype MZB 22718. 45,9 mm. Ayan Atoll, West Papua, Indonesië op 18/02/2015 (G. R. Allen)

Deze nieuwe soort werd aanvankelijk als *C. condei* (Allen & Randall 1996) beschouwd. Consistente verschillen in vorm en kleur van de mannelijke rugvin wekten echter het vermoeden dat het om twee soorten uit de regio Nieuw-Guinea ging.

De nieuwe lipvis werd verzameld en waargenomen in dieptes tussen ongeveer 25-40 m. Het leefgebied bestaat uit platte of zacht glooiende, gemengde zand- en puinbodems met verspreide, lage uitlopers van rots of koraal, meestal op de aan periodiek sterke stroming blootgestelde buitenste riffen. De soort blijkt veel voor te komen bij het Ayau Atoll en leeft meestal in scholen van 10-20 individuen, waarvan de meeste in de beginfase verkeren (jonge vrouwelijke exemplaren).

De bevolking van *C. marinda* bij het Ayau Atoll vertoont ook een aanzienlijk verschil in maximale grootte in vergelijking met *C. condei*. De grootste individuen zijn altijd volwassen mannen en de maximale lengte van de standaard Ayau-exemplaren is 45,9 mm, vergeleken met 76,5 mm voor *C. condei*. De kleinste volwassen mannelijke exemplaren van *C. marinda* van de Ayau Atoll zijn 36,4 mm en de kleinste vrouwelijke (aangegeven door de aanwezigheid van rijpe eicellen) is slechts 30,4 mm.

Deze klein blijvende soort maakt haar bijzonder geschikt voor onze aquaria en zelfs voor onze kleinere rifaquaria. Zoals alle *Cirrhilabrus*-soorten is het wel aangewezen om het aquarium van boven af te schermten tegen het uitspringen van de vissen. Als ze gestoord worden, zullen ze in de natuur in een razende vaart enkele meters omhoog schieten. Als dat in je aquarium gebeurt zal de vis gegarandeerd voor of achter je aquarium op de grond belanden.

REEFSECRETS

A

D

B

E

C

F

Vergelijking van de kleurpatronen van *Cirrhilabrus marinda* (A-C) van Ayau Atoll, West Papua en *C. condei* (D-F) van Samarai Island, Papua New Guinea. A & D: beginfase vrouwelijke exemplaren 25 mm. B & E: terminale fase mannelijke exemplaren ongeveer 45 en 60 mm. C & F: Volwassen fase mannelijke exemplaren ongeveer 45 en 65 mm (GR Allen).

A

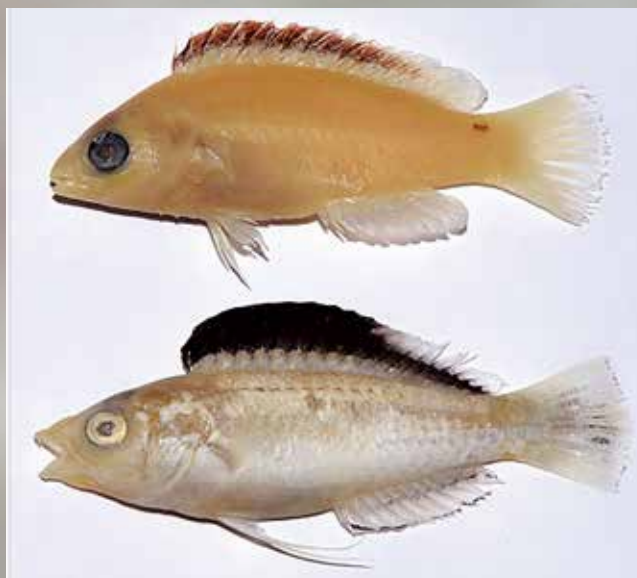
B

Cirrhilabrus marinda, onderwaterfoto op het Ayau Atoll, West Papua, Indonesië. Een school mannetjes (circa 40-45 mm) en vrouwjes (circa 25-35 mm) G. R. Allen

Etymologie

De soort is "Marinda" genoemd ter ere van de Bupati en vice Bupati van Raja Ampat, Drs. Marcus Wanma en Drs. Inda Arfan. De Raja Ampat koraalriffen worden door hen vakkundig en met toekomstgericht denken beheerd sinds 2003. Deze naamgeving is gebaseerd op een combinatie van het eerste deel van hun namen Marcus en Inda, resulterend in Marinda om hun wereldwijde aanzienlijke inspanningen voor het natuurbehoud te eren.

Vergelijking van *Cirrhilabrus condei* (boven) (WAM P.32539-022), 44 mm Choiseul, Salomon eilanden en paratype van *C. marinda* (beneden) 45,7 mm, Ayau Atoll, West Papua, Indonesië. G. R. Allen.

Bronnen:

Journal of the Ocean Science Foundation 2015, Volume 15: "Cirrhilabrus marinda, a new species of wrasse (Pisces: Labridae) from eastern Indonesia, Papua New Guinea, and Vanuatu" door Gerald R. Allen, Mark V. Erdmann en Muhammad Dailami
<http://www.oceansciencefoundation.org/josf.html>

